

Polabská krajina na plátně Jana Tichého
Polabí zaplaví Gask v Kutné Hoře
Jan Tichý vystaví své nejsilnější emoce

Emoce krajiny nazval akademický malíř Jan Tichý svou výstavu v Galerii Středočeského kraje (GASK) v Kutné Hoře. Završí tak letošní úspěšný rok, kdy vystavoval v Rakovníku, Hannoveru, pražské Galerii Toyen, absolvoval sympozium s mezinárodní účastí v Lehnici na Slovensku.

Expozice v Kutné Hoře (21. 10. 2017 – 18. 3. 2018) bude výjimečně monotematická. Spolu s kurátorkou Veronikou Marešovou ji zaměřili na nejtypičtější malířovu stránku – krajiny. Pro Jana Tichého, přestože toto pojetí uchopil v celé jeho šíři, je však netypická.

Nedává vám tato koncepce výstavy malý prostor k prezentaci?

Míříte k faktu, že vedle krajin maluji rád architekturu a na většině mých výstav se také objevuje. Tentokrát ji musím oželeť. Na druhou stranu mám ale v GASKu možnost představit i svoje starší práce. Nebudou tam jenom krajiny, kterým říkám impresi, ale i výběr z rané tvorby, kdy jsem do monochromního pozadí zasazoval fazole, semínka a jiné přírodní materiály. Vystavím i stylizované krajiny z 90. let. Tím instalace začne, končit bude obrazy namalovanými letos v létě.

Která díla by neměl návštěvník minout?

Byl bych rád, kdyby žádné. Vystaveno bude kolem třiceti obrazů. Mezi nimi velkoformátové plátno Cesta kerským lesem, namalované k 100. výročí narození Bohumila Hrabala.

Ve výjevech vašich krajin lze zaznamenat určitý vývoj. Odkud plyne?

Z pocitů, které z krajiny čerpám a přenáším na plátno. Je to směsice nálad, vůní, barev a dalších elementů, poskytovaná přírodou, měnící se ve světelném oparu čtyř ročních období. Netajím se tím, že celý život maluji především lužní lesy okolo Velkého Oseku, kde jsem vyrostl, kde mám v rodném domě ateliér a kde čerpám nejvíce inspirace. S malbou zdejší krajiny jsem začínal asi deset let po absolvování AVU. Úplně první krajinku jsem ale namaloval už po gymnáziu, byl to takový malý olej. Když si dnes některé tehdejší obrazy, které mi zbyly, prohlížím, vidím, že jsou namalovány podstatně jednodušeji. K velkým, barevně plným plátnům (série Imprese I., Imprese II.) jsem došel až po mnoha letech.

Dá se jedno téma, navíc ze stejného místa, zpracovávat opakovaně?

Já mám polabskou krajinu rád a tolik mě ovlivnila, že v mém případě asi ano.

S přibývajícím věkem stále více prozkoumávám intimitu krajiny, všímám si spíše detailů než celku. Hloubka tůní má jiný odstín na podzim než na jaře, trávy mění barvu jako chameleón. Věřím, že kdyby se kolem soutoku Labe s Cidlinou toulal třeba francouzský krajinář Corot, že by si z toho sedl na zadek. Tak krásné to tam je.

Proč Corot? Nestačí, že tato místa ovlivnila Václava Radimského?

Corota jsem uvedl jen jako příklad toho, že česká krajina by mohla být přitažlivá i pro světové mistry. Mým velkým vzorem je ovšem právě krajan Radimský. Pocházel z nedalekého Kolína, pak žil léta ve Francii. Když se vrátil do vlasti, namaloval nádherné scénérie inspirované francouzskými impresionisty a polabskými lužními lesy. Jsem pyšný, že v prostorách kolínské radnice visí můj obraz právě naproti Radimskému.

Jaký je styl vaší práce?

Sednu na kolo a jedu na některé své milované místo. V ateliéru pak maluji z paměti, z pocitů. Skicu nedělám, jen si ujasním, zda to bude olej, nebo akryl. Prvním nástřelem určím kompozici a pak promalovávám plochy. Optimistické barvy přirozeně souvisí s větší světelností, tmavé s dekou depresivní mlhy. Tašky ruky řídí všechno, co je momentálně ve mně. Jakmile mám silný podnět, všechno už jde jaksi samovolně.

Měl jste při přípravě děl do GASKu čas na architekturu?

Ten si udělám vždycky. Zářijová výstava v pražské Galerii Toyen byla sestavena naopak jen z architektonických motivů. S kurátorem Jiřím Machalickým, který koncipuje většinu mých expozic, jsme vybrali právě hodně děl z poslední doby. Liší se od minulých snahou propojit geometrické prvky s krajinou a zjemnit strohé tvary třeba zelenou nebo růžovou. I tady dochází k vývoji. Dříve se mi architektura pojila spíše s šedou a černou, nyní ji vidím více v barevných nuancích, dokonce pastelových.

Malujete tedy jen krajinu a střechy?

Impresionistické krajiny jsou divácky vděčné, proto jsem s nimi nejčastěji spojován. Můj rozsah je podstatně širší. Zároveň ale nechci experimentovat za každou cenu. Navíc necítím, že bych vyčerpal dosavadní inspirace. Neumím dnes říct, jaké bude moje poslední malířské „slovo“. Třeba se v jiných variantách vrátím do let 1991–92, kdy jsem maloval úplně jiné téma – hlavy, figury a stroje. Intenzivně se věnuji také porcelánu a ve spolupráci s Milanem Drápkem ledovému sklu. U porcelánu vévodí tvar, barvu preferuji bílou jako zosobnění noblesy a čistoty. Vyřádím se ovšem na formách. Posledním výstřelkem je mísa s křivkami stupňovitého bazénu, trojúhelníková váza. Vnitřně nějak cítím, že těžko uhnu ze započaté cesty, zdaleka není u konce a vrhnout se na něco úplně jiného by byl možná jen povrchní úlet.

A co experimenty s materiálem?

Ty by mi, myslím, šly dobře. Kdysi mě napadlo kreslit tužkou na sololit, který jsem si speciálně upravil. Vynikla kresebnost materiálu a ve spojení s tahy tužkou vytvořila zajímavé výjevy. Velkého ocenění se mi dostalo od grafika Karla Vysušila, který prohlásil: „Takovej hnusnej materiál a co jsi s ním dokázal za divy!“

Blanka Frajerová